06 1/2p67

[...]ocesów III

[...]manus – Sollohub.

[...] Sorocyna – Pavikowski – Chreptowicz

3. Pióro – Żaba.

4. Przyna.

5 Przyjacielski. Zdziewski. Hornowski. Kaminiewicz.

6. Horpowski – Zakrzewski

7. Wysupolski – Terlecki – Zaborowski

8. Sanguszko – Mouszewicz – Piotrowski.

9 — —

10. Dominikanie – Szamocki – Kotyliński.

11 Czartoryski – Cystersi.

12. Sumyski – Rembowski

13 Niemcewicz – Cystersi.

14 — Rembowski

15 Rembowski – Czartoryski.

16. Swiezawowski – Rembowski.

17 Rembowski – Niemcewicz.

18. Smyiski – Cystersi. Kurczewski –

19. Basz – Zdanowicz – Poziemkowska.

20 Chojecki Tomkowicz –

21 — —

22 Murasko – Kowneccy, Chojecki.

23. Chojecci (Chojeccy) – Jankiewicz – Bogusławski.

24. — —

25 [Chojeccy.

26. Tomkowicz – Chojecki.

27. Korsak – Laskarys – Tyszkiewicz – Plater.

28. Abramowicz. Laskarys. Horain.

29. Laskarys – Tyszkiewicz Horain.

30. Zabiełło – Laskarys

31. Horain. Plater. Laskarys.

32. — —

33. Laskarysowie.

34. Laskarys – Makowiecki.

35. Radziwiłł – Laskarys.

36. Korsak – Laskarys.

37. Plater – Laskarys.

Jaszczkiewicz – Gorzymała – Sorokas

38 –

39 – Benedyktynki – Bukarewicz.
40. Bohurewicz – Wołłowiczówna –
41. — —
42 — —
43. Pękalski – Pruiata.
44. Alexandrowicz. Kopelowicz. Domaniski – Tepler .
45 — —
46. Malesrewski – Bernardynki.
47 — —
48 — —
49. — —
50 – Łaniewski. Mokrzecki.
51 — — Nowicewicz.
52. Urbanowicz – Mokrzecki
53 Łaniewski – Mokrzecki.
54. — —
55 Jelscy – Ćwiński.
56 Janowski – Wołodkowicz.
57. Oskierkowie – Sinkiewicz – Nierabitowski,
58 Tuchanowski. Sinkiewicz Oskierko Korwyc.
59. — —
60 — —
61. Nierabitowscy.
62 — — Sinkiewicz.
63 — —
64 — — Tuchanowski.
65 — — Wolan.
66 — —
67 — Tomaszewicz.
68 — —
Tomaszewicz
69. Oskierko.
70 Tuchanowski – Sinkiewicz – Oskierko.

14.

141

# PRODUKT

## W SPRAWIE

*WJ Pana Franciszka Ursyna Niemcewicza Sędziego Ziemskiego Województwa Brzeskiego.*

*z W. J. Xiędzem Tesselinem Rombowskim Opatem, y wszystkiemi JXX. Cystersami Konwentu Wisztyckiego.*

§.

Cywilne Osoby, które ulegaią karom osobistym, y które zwykły oszczędzać maiątek przez miłość swych Sukcessorow, nic pewnieyszego, że alboby niemiały, albo przynaymniey oduczyłyby się dawać przyczyn do takiego (jaki jest dzisiay) procederu.

Xięża atoli Cystersi, dla tego że mogą się odkupić od kar osobistych, y dla tego znowu: że nie maią interessu na coś użytecznieyszego konserwować dochodow, nieboią się przeto, ni kar Prawami opisanych, ni też wydatkow, w rzeczy nawet tey w którey są przekonani o winę.

Dwa te powody dyspensowały XX. Cystersow na teraznieyszy Proceder, oni bowiem nayprzód zwexowali W. Niemcewicza Sędziego, a zato lubo zostali ukaranemi, nie poprawili się jednak (jak byli powinni) lecz uczynili kontrawencyą jedną, drugą y trzecią, o które teraz W. Niemcewiczowi z niemałym expensem procedować przychodzi.

Będzie więc obowiązany Trybunał ukarać tych Xięży dwojakiemi penami kontrawencyinemi, oraz sądzić na nich prawne expensa: z przeświadczenia się w sprawie:

*Którey Historya taka:*

§.

Między JOO. Xiążętami Józefem Stolnikiem Litew: y Kazimierzem Łowczym Koronnym Czartoryskiemi z jedney, a Xięžą Cystersami Wisztyckiemi z drugiey strony była nayprzód: *o Dobra Wisztyce, y dalsze pretensye*, w Ziemstwie Brzeskim sprawa do tey nie przez intereś żaden, lecz przez wymyślone pretexta chcieli XX. Cystersi wciągnąć W. Niemcewicza Sędziego Ziemskiego Brzeskiego, lecz gdy to pretendowane wciągnienie pokazało się niesłuszne Urząd Ziemski Brzeski Aktoratu nie łączył. *Swiadczy to Dekret Ziemski Akcessoryiny 1781. 8bra 23. zaszły, a poślednicy Dekretem Trybundlskim approbowany.*

Przyszła potym ta sama sprawa, między JOO. Xiążętami, a Xięžą Cystersami do oczewistego rozsądku, ktory że się nie przypodobał Xięży Cystersom, umyślili appellować od tego, a lubo Statut y Konstyt: 1764. nie pozwala przy appellacyach wexować Sądu, Xięża jednak, ktorym więcey szło o dogodzenie swey passyi niżeli o sprawę, takie podali punkta appellacyine: że z nich żaden nie był inny, tylko pełen wexy y nieprzyzwoitey obelgi.

A Sąd

Rupuylio

Sąd Ziemſki Brzeſki, nie przyiął takiey Xięży Cyſterſow appellacyi, lecz kazał na niey poprawić ſię, *za to zaś:* że pierwſze punkta z wexą podali, zlecił o tę lezyą czynić prawem JP. Józefowi Szuyſkiemu Inſtygatorowi ſwojemu.

Mogliby Xięża Cyſterſi, gdy nie mieli zapędu uczynić temu Dekretowi ſatysfakcyą, lecz że więcey ſłuchali ambicyi niżeli Prawa, wzgardziwſzy przeto rzeczonym Dekretem, nietylko że zmeliorowaney appellacyi nie poddali, lecz owſzem tę popieraiąc poſzli do Aktow Grodu Brzeſkiego y w nich z taką wexą, jaka była w appellacyi pozanoſili manifeſta.

Inſtygator Sądowy JP. Józef Szuyſki rozpoczął był o tę lezyą według Dekretu w Ziemſtwie Brzeſkim z Xiężą Cyſterſami ſprawę, w którey Urząd chcąc ſię zachować delikatnie, a raczey żeby nie pokazał ſię w rzeczy ſiebie dotykaiącey oſtrym, nie ſądził już tey ſprawy, lecz oną przy dellacyii y powodztwie JP. Józefa Szuyſkiego przed Trybunał odeſłał. *Daje o tym wiedzieć Dekret Ziemſki* 1783. *Januarii* 18. *ferowany.*

Gdy tandem w Trble, tak między Xżęty Czartoryſkiemi, jakoteż między JP. Inſtygatorem Szuyſkim, a XXżą Cyſtersami przypadła ſprawa, zdało ſię w niey XXży Cyſtersom utrzymać ſwe przedſięwzięcie, i do obelgi pierwſzey, dalſze jeſzcze na trzech Urzędnikow Ziemſkich Brzeſkich, jako to: WW. Hornowſkiego, Niemcewicza i Ancutę przydawać de abusu ſkargi, lecz że te były wſzyſtkie złośliwe, i niedowodne, Trybunał przeto ukarał XXży penami, pro temeritate obiekcyow, scilicet zamiaſt wieży, która na nich wypadała ſądził 1000. kop i 100. złł: Expensu dla Urzędnikow, zaś dla JP. Szuyſkiego Inſtygatora wſkazał także na XXżach 200. złł: za prawne wydatki, naoſtatek według prozby Inſtygatora wſzelkich pism, Manifeſtow, oświadczeń, z Inſtancyi XXży Cyſtersow na Urzędnikow poczynionych Eliminatę nakazał. *Swiadczy to Dekret oczewiſty Trblſki* 1783 7*bra* 27 *ferowany.*

Kto umie ſzanować Dekreta Trblſkie, i komu tylko miła ſpokoyność, tenby zapewna uczynił to wſzyſtko, co Dekret immediate produkowany nakazał, od tego przecież odpisali ſię Xięża Cyſterſi. Ci bowiem (można powiedzieć) właśnie pracowali nad tym, żeby Kontrawencyą Dekretowi uczynili, i żeby nowy utworzyli proceder.

Przed terminem zbliżaiącym ſię do Exolucyi ſummy za peny wſkazaney, że W. JP. Niemcewicz Sędzia Ziem: Brzeſki czuł w ſobie ſłabość zdrowia, i ztąd nie ſposobność jachania do Brześcia, wyſłał przeto Syna ſwoiego W. JP, Jgnacego Niemcewicza Szambelana J. K. Mci, któremu moc odebrania tey części ſummy (jaka na jego przypadła) poruczywſzy wydał ad hunc casum ſzczególną Plenipotencyą z podpisem ręki ſwey i Pieczęcią, z podpisami oraz dwóch Pieczętarzow, *jaka pod Rokiem.*

1784. *Junii* 23. *prtr.*

Za tą Plenipotencyą pilnował W. JP. Szambelan Niemcewicz liczenia ſummy przed Aktami, oraz oſobiście dopominał ſię u XXży Cyſtersow o jey oddanie, ſtała ſię jednak ta pilność, niemniey i prozba daremną, gdyż XXża Cyſterſi dwie części ſummy WW. Hornowſkiemu i Ancucie należne oddawſzy trzeciey części, równie W. Niemcewiczowi należącey nietylko że nieoddali, ale i w Kancellaryi Grodzkiey Brzeſkiey, ani prezentowali, ani lokowali, *co poświadcza.*

1784. Junii 25. *Manifeſt z pilnością, przez Woźnego czyniona.*

Do

Do takiego postępku, że części summy W. Niemcewiczowi sądzoney nie oddali, sami nawet XXża Cysterſi przyznali się, czyniąc swoie późnieysze po Manifeście W. Niemcewicza oświadczenie, ale że w nim dwie pomienili przyczyny, dla których rozumieią postępek swóy prawnym. *Pierwszą:* że plenipotencya W. Szambelanowi była nieprzyznana, *drugą:* Ze niby W. Szambelan większey nad dwóch Urzędnikow napierał się schedy, należy tedy aby Trybunał weyrzał w te przyczyny, i razem poymował jak z wielkim XXża Cysterſi przeciwko Prawu i Dekretowi postawili się uporem.

*Co do pierwszey:* że plenipotencya W. Szambelanowi chociaż nie przyznana, jednak była dostateczną do odbierania summy, mogło XXży Cystersow nauczyć te same Prawo, do którego się sami niby odwołali, to jest Art: 61. Rozdz: 4. w słowach: *A wszakże jeśliby kto nie mogąc, abo nie pośpieiąc do Urzędu jachać po pieniądze, chciał przez kogo inszego pieniądze te brać i kwitować, tedy inaczey nie ma, ani może brać, tylko przez takowego Prokuratora, albo sługę swego, komuby osobliwą na to moc, i poruczenie Listem swym, podpisanym ręką swą, i pod Pieczęcią swą dał.*

Jest prawda poniżey w tymże Artykule ten wyraz, *albo przed Urzędem bliższym Sądowym poruczył.* Lecz gdy ten drugi punkt od tego zaczyna się, *albo przed Urzędem &c. poruczył,* każdy to widzi, że punkt pierwszy informował o jednym rodzaiu, drugi zaś o drugim także rodzaiu wydawać się powinnych plenipotencyow, to jest: że plenipotencye, mogą być jedne nie przyznane tylko z podpisem ręki i Pieczęcią, drugie zaś przed bliższym Urzędem przyznane.

Wyższy Artykuł, to jest 56. tegoż Rozdz: 4. do sprawy podobnież niechce mieć inaczey umocowanego Prokuratora, tylko zapisem przyznanym, w zdarzeniu jednak takim, kiedy Aktor dla choroby przyznać nie może, przyimuie w ten czas za dobrą plenipotencyą etiam nie przyznaną, od Senatorow, i Ministrow z podpisem tylko własnym i Pieczęcią, zaś od osob Stanu Rycerskiego, z dwóma jeszcze Pieczętarzami wydaną. *Czytać ten Artykuł.*

Gdy zatym WJP. Sędzia Niemcewicz dla niemocy zdrowia i po pieniądze i dla przyznania Plenipotencyi ziachać nie mogąc, wydał na to mieysce Plenipotencyą ręczną z podpisem własnym, i Pieczętarzami dwòma, zwłaszcza na odebranie tak małey summy, ktoż tu nie poznaje? że Xięża Cysterſi upor tylko wykonywali, chociaż znarażeniem się na kontrawencyą Oczewistemu Trybunalskiemu Dekretowi.

Toż dopioro co do drugiey przyczyny wich oświadczeniu wyrażoney, *Ze niby WJP. Szambellan większey napierał się schedy, i dla tego oni żadney nie dali.* Kto może dawać tym Xiężom wiarę? kiedy sama Plenipotencya inny od ich doniesienia ma w sobie wyraz w te słwowa: *Ja Niemcewicz Sędzia Ziemski Województwa Brzeskiego od tychże JXX. Cystersow kwoty pieniędzy z WW. Kollegami moiemi przychodzącey i zakwitowania z części na mnie należącey, dla słabości zdrowia moiego przytomnym być nie mogąc, przeto nineyszym Plenipotencyinym zapisem daię moc &c. część na mnie przychodzącą na terminie odebrać liczenia w Kancellaryi attentować, z odebrania w osobie mojey &c. kwietować.*

Sam tedy tylko fałsz napisali Xięża Cysterſi w swoim oświadczeniu, że *W. JP. Szambellan Niemcewicz większey nad drugich Urzędnikow pretendował niby schedy* ile gdy ciż Xięża Cystersi, oprócz wyrazow

zow Plenipotencyi ſobie prezentowaney, póżniey czyniąc oświadczenie widzieli w Aktach poprzedzaiący W. Szambellana Manifeſt, nie o ſchedę większą, lecz o nieoddanie równey iak drugim Urzędnikom zapisany w tey treści : *Manifeſtował ſię o nie wypłacenie na dniu wczorayſzym ſummy 866. złch gr: 20. na ſchedę W. Niemcewicza Sędziego Ziemſkiego Brzeſkiego należącey z ogułu ſummy 2600. zł: Dekretem Trybunalſkim &c. na tymże Opacie i wſzyſtkich JXX. Cyſterſach ſądzoney.*

Wreſzcie jeśli rozumieli Xięża Cyſterſi, że czy Plenipotencya nie doſtateczna? czyto, że W. Szambellan uczynił kweſtyą o większą ſchedę ( którey nie czynił ) należało przynaymniey lokować to w Kancellaryi, co należącym W. Niemcewiczowi ſądzili, a że nie lokowali i widoczną Dekretowi ſpełnili kontrawencyą, naywiękſzym między innemi jeſt dowodem ſamych Xięży Cyſterſow oświadczenie, *które pod Rokiem*

1784. *Junii 25. widzieć.*

Po tym oświadczeniu, jeſzcze dopominał ſię WJP. Szambellan opłacenia tey ſummy, nie chcąc progreſſu prawnego, namieniał to JP. Bienieckiemu Ich Plenipotentowi i o perſwazyą proſił, za tego zaś radą był nawet WJP. Szambellan w Wiſztycach u JX. Opata, lecz ten ochoczy do procederu gdy ſatysfakcyą odmówił i zaſłaniać ſię począł, że jakoby całą ſummę drugim Urzędnikom wypłacił, muſiał WJP. Szambellan ſwoim, a WJP. Sędzia Ziemſki przyſzedłſzy do zdrowia ſwoim także Imieniem o tę kontrawencyą i o przyczynę do procederu ponowić Manifeſta. *Na co*

1784. *dnia 12. Julii W. Szambellana, a dnia 24. Eorundem W. Sędziego ſkładaią ſię Manifeſta.*

Poniewolnie zatym zmuſzony do Procederu WJP. Sędzia Niemcewicz pozwał Xży Cyſterſow przed Trybunał, pozwał oraz tychże Xży Cyſterſow JP. Szuyſki Inſtygator już to qua Aktor początkowey delacyi, przy którey peny wſkazane, już też o to, że Xża Cyſterſi Manifeſtow nie eliminowawſzy, ſamegoż JP. Szuyſkiego różnemi Manifeſtami obnieśli, za temi Pozwami przypadła ſprawa w Ru 1785. Marca 26. aże Xża nie ſtanęli, zapadł więc na nich Dekret Kontumacyiny, z wſkazem ſummy 4407. złch z wolnością oraz obięcia Dòbr per traditionem captato quovis tempore & etiam cum militari brachio, *który od datą*

1785. *Marca 26. producitur.*

Za tym Dekretem użyty WJP. Szczepanowſki Sędzia Grodz: Brzeſki, ziachał na tradycyą w dniu 17. Maia Ru 1785. w tym pierwſzym terminie, że XX. Cyſterſi oświadczyli ſię, iż niebronią, dla tego WJP. Sędzia udyſponował Woźnemu obwołać tradycyą wproporcyą wſkazow na rzecz W. Niemcewicza Sędziego. A gdy na zaiutrz przybył dla ſporządzenia Inwentarza, w ten czas rozmyśliwſzy ſię XX. Cyſterſi niedopuścili tego dzieła y tak pierwſzą tentacyą ſamym ſprzeciwieńſtwem odparli.

Tey ſamey tradycyi, y ten ſam Urzędnik tentował drugi raz w dniu 21. Maia tegoż ſamego Ru, lecz y w ten czas tentował bezſkutecznie, bo XX. Cyſterſi drugi raz bronili. *Swiadkiem ieſt tey prawdy.*

1785. *Maia 22. liſt poieżdży.*

Obie te oppozycye ( oprócz liſtu poieździego, który wydał ſtronie ) oświadczyć muſiał Urzędnik przed aktami, z tym oświadczeniem, tudzież y z ſamym Dekretem udał ſię W. Niemcewicz po pomoc Woyſkową, którą Departament Woyſkowy do exekucyi Proceſſu tak W. Niemcewicza, jako też JP. Szuyſkiego, że dodał, upewnia ordynans od Departamentu *w Ru 1785. in Junio wydany.*

Le-

Ledwo tedy aż cum brachio militari uczynił Urzędnik tradycyą, przez którą część gruntow Folwarku Olizarowego Stawu, oraz trzech Poddanych wproporcyą procentu od summy wskazowey, to jest od złł: 4407. W. Niemcewiczowi poddał, *Na co.*

1785. *Julii 23. List podawczy y Inwentarz legatur.*

W tym mieyscu może się każdy zastanowić jak wiele ponieść musiał expensu y starania WJP. Niemcewicz Sędzia na Proceder z XX. w okoliczności wszakże tey w ktorey Dekret oczewisty Tryb: wszystko był skończył.

Małą prawda to jest rzeczą co Tryb: dla W. Niemcewicza na XX. Cysterśach sądził, bo niewynosi więcey tylko 866. złł: gr: 20. ale gdy przez pogardę Dekretu y tego XX. opłacić niechcieli, musiał W. Niemcewicz rownym zachodem jakby o rzecz naywiększą procedować, a mianowicie assystować Tryb: doczekuiąc Sprawy, dopieroż po zyskaniu kondemnaty sprowadzać raz y drugi Urzędnika, nakoniec ostatek udawać się do Departamentu po pomoc Woyskową, aktykować wszelkie tranzakta, słowem łożyć wydatki takie, jakieby łożone być mogły w rzeczy walor swoy naywiększy maiącey.

Przydać jeszcze należy do poprzedzaiących expensow, y teraznieysze attentowanie Sprawy w terminie dzisieyszym, wszakżeż to każdy widzi, że W. Niemcewicz od początku Kadencyi dosiadywać musi, a WJX. Opat zamiast tego coby szukał ugody y znał się do przewinienia, powiększa ieszcze in infinitum Sprawę wciągaiąc do tey WJP. Szczepanowskiego Sędziego.

Wszystko to podobno pochodzi czy od obfitości klausztralnych dochodow Szafunkowi WJX. Opata podległych, czy też od opinij jaką ma o sobie WJX. Opat, że wszyscy nieumieią jakoby Prawa, ktorzy tylko albo znim proceduią, albo jego Sprawy sądzą, albo wreszcie do exekucyi Dekretow wchodzą.

Teraznieyszy Proceder naylepiey wyobraża to wszystko. Nayprzod bowiem gdy XX. mieli Sprawę z JOO. Xżętami Czartoryskiemi, trzeba było lżyć Urzędnikow o przestępstwa niebyłe, potym gdy się ta Sprawa skończyła, a zaczęła druga z W. Niemcewiczem o nie uczynienie dosyć Dekretowi, w tey XX. Cysterśi znowu zadaią to W. Niemcewiczowi złe postępowanie w Processie, to W. Szczepanowskiemu złe exekwowanie Dekretu, nakoniec JP. Szuyskiemu złe powodztwo do Sprawy.

Nic zaiste nieznaczy to co JXX. Cysterśi zadaią, ale mowić niemożna żeby to niepowiększało, koszt y pracę na odwracanie opacznych reprezentacyi, przeciwko ktorym krotką daie WJP. Niemcewicz Sędzia *in sequenti odpowiedz.*

§.

Odległe jest od prawdy pierwsze rozumienie WJX. Opata, że Dekret Tryb: Kontumacyiny za ktorym nastąpiła tradycya, jest jakoby zyskany ex illicito motivo, albo contra gradum. Dobroć bowiem jego temi trzema usprawiedliwia się przyczynami.

*Pierwszą*: Ze JP. Szuyski Instygator przyzwoicie Xży Cystersow adcytował, i wpisał się w Regestr Taktowy.

*Drugą*: Ze łączenie aktoratu W. Niemcewicza do sprawy J. P. Szuyskiego było łączeniem prawnym.

*Trzecią*: Ze Lukrą i wskazy w Dekrecie Kontumacyinym zapisały się właściwe.

## *Co do pierwszey:*

Trybunał w Roku 1783. 7bra 27. sądząc peny za wexę Urzędnikow

 na

na XX. Cysterſach nie ſądził ich przy powodztwie ſamych Urzędnikow, lecz ſądził przy delacyi pryncypalney JP. Szuyſkiego za wexę w Appellacyi i w Manifeście wyrażoną, którą dellacyą ſame Ziemſtwo JP. Szuyſkiemu zleciwſzy, z tą potym jego przed Trybunał wysłało. Czytać tu w dowod Dekret Ziemſki i Trblſki.

Że tedy Dekretowi Trblnu co do oſoby W. Niemcewicza nie uczynili dosyć Xża Cysterſi, miał powod o tę kontrawencyą pozywać JP. Szuyſki, widząc, że przy jego delacyi wygranym penom na zyſk W. Niemcewicza nie chcieli Xża ulegać.

Nie racya to, że mu Xża zapłaciwſzy 200. zł. expenſu, mieli już niby rzecz z nim ſkończoną ze wſzyſtkim, zapłacenie bowiem złł. 200. uwolniło ich od pretenſyi JP. Szuyſkiego, o te tylko 200 zł: o które on ich nie pozywał, ale przecie to zapłacenie złł. 200. nie uwolniło ich od płacenia zł: 866. gr. 20. chociaż przy inſtancyi Inſtygatora, na zyſk jednak W. Niemcewicza ſądzonych.

Otoż chociaż JP. Szuyſki ſwoje zł: 200 odebrał, w krzywdzie jednak W. Niemcewicza nie mògł zmykać ſię z dalſzą delacyą, bo jako przy niey W. Niemcewicz peny wygrał, tak muſiał ją popierać w ten czas, kiedy widział nie podległych tym penom XX. Cysterſow.

Pierwſzy raz wſzakſze, kiedy Xża Cysterſi przez appellacyą i Manifeſt obelżyli Urząd Ziemſki, nie miał J.P. Szuyſki żadney oſobiſtey ſwey pretensyi, a jednak procedował ex officio Inſtygatorii w rzeczy Urzędu Ziem: i w tym procederze nietylko dla ſiebie, lecz i dla Urzędu wygrał.

Toż ſamo więc powodowało mu i pòzniey, a powodowało naysłuſzniey, gdy Xięża zemknąwſzy od kary pierwſzey, zaſłużyli na drugą przez nie zapłacenie W. Niemcewiczowi ſummy, i nadto przez nie eliminowanie Manifeſtow Dekretem Trybunału nakazanych.

Ani to znowu racyą pozorną być może za ſtroną Xży Cysterſow, że w ten czas był już odjęty Urząd JP. Szuyſkiemu Inſtygatorſtwa, kiedy jego w Trybunale z Xiężą Cysterſami przypadła Sprawa.

Odjęcie to bowiem będąc tylko ſkutkiem Xży Cysterſow intrygi, chociaż jeſt nie ważne, gdyby jednak i za ważne rozumieć te, atoli przeſzkadzać nie mogło JP. Szuyſkiemu do kontynuowania procederu dawniey wſzczętego.

Nie miał JP. Sędzia Niemcewicz ſzczegulnieyſzey prædylekcyi, aby JP. Szuyſki był tylko Inſtygatorem i pod imieniem jego wiodł ſię proceder, owſzem ſkoro uſłyſzał, że JP. Boguſławſki począł ſobie ten tytuł przywłaſzczać, wydał był imieniem jego Pozew po Xży Cysterſow, mimo pierwſzy z inſtancyi J.P. Szuyſkiego wydany, i zgłosił ſię też do JP. Boguſławſkiego donoſząc mu rzecz procederu, oraz potrzebę popierania onego.

Na to zgłoſzenie ſię odebrał prawda odpowiedź rówńie intrygowaną, ale przecież z tym wyznaniem, że JP. Bogusławſki lubo procederu z Xżą Cysterſami ſam popierać nie che, kończyć ony jednak temu, przez kogo był zaczęty, bynaymniey nie broni. Na co Liſt Bogusławſkiego 1784. Xbra 12. do W. Niemcewicza ſkłada ſię *w tych słowach:*

Loco 1mo: *Nie mają jeſt mocą wznawiać intereſs ten, który nie za mnie był wſzczęty, ten, ktory przez Wch Sędziow Ziemſkich, i przez JP. Szuyſkiego zoſtał zakwitowany, trudno jeſt mnie w te okoliczności wdawać ſię, kiedy ani za mojey funkcyi ſtała ſię ta kłótnia, ani mam od Urzędu zlecenia procedować z Xżą Cysterſami Dekretem, tak, jak JP. Szuyſki.*

Loco

Loco 2do: *Wſzakże ja przeto przeſzkody w procedowaniu nie czynię, kiedy można i ſamemu Wmć Panu Dobrodz: jako o nie ſatysfakcyą Dekretowi pozywać.*

Uſprawiedliwiła ſię tedy pierwſza przyczyna, że JP. Szuyſki ſłuſzne miał powody pozywać Xży Cyſterſow, tego zaś *że JP. Szuyſki wpiſywał ſię w Regeſtr Taktowy*, i uſprawiedliwiać już nie trzeba, bo na początek ſprawy JP. Szuyſkiego, że ſłużył Regeſtr Taktowy, i Xża go nie burzyli Dekreta Ziemſkie i Trblſkie świadczą, na dalſzą dopiero ż kontynuacyą ſprawy, że ten ſam Regeſtr ſłużyć powinien, uczą wſzyſtkie prawa z pomiędzy których legatur *Konſtyt:* 1766. *pod Tytułem dodanie Regeſtrów.*

## *Teraz co do drugiey.*

Konſt: 1784. *Tit: Trybunał Gł: W. X. Litt:* zabraniając łączenia ſpraw do Regeſtrow Taktowych przeſzłych, jednak połączonych nie rozłączyła, owſzem na te Regeſtr udzielny Extra-ordynaryiny determinowała.

Aże ſporządzenie Regeſtru extra ordynaryinego było tylko zlecone Trybunałowi Kadencyi Grodzień: w Ru 1785. reaſſumować mającey, zaś poprzedzająca Kadencya Wileńſka nie miała tego Regeſtru i ſprawy Taktowe dawnieyſzym porządkiem wołała ztey racyi Sprawa W. J. P. Niemcewicza, jako pierwſzym oczewiſtym Dekretem Trblſkm do Regeſtrow Taktowych złączona, ſłuſznie ſię łączyła wtedy, kiedy JP. Szuyſkiego z Regeſtrow Taktowycz ſprawa przypadła.

## *Co do trzeciey.*

Pierwſzy prawda był to Dekret Kontumacyiny na Xży Cyſterſow za którym naſtąpiła tradycya, lecz że on zapadł po oczowiſtym Dekrecie Trblm i o Kontrawencyą jemu dobrze przeto w nim ſię zapiſywała, „ i wina oſobiſtey infamii, i wolność objęcia „ Dobr captato tempore &c.

Względem infamii, że ta ſię zapiſuje w ſprawach o Kontrawencyą Dekretowi nie trzeba tu i praw cytować, chociaż jeſt ich wiele, bo doſyć jeſt przywieść ſamego Dekretu Trblgo ſłowa: „ Na ſprze- „ ciwiających ſię temu Dekretowi ważność oſądzoney rze- „ czy pænamq; perſonalis infamiæ zakładamy.

Gdy zatym Xża ſprzeciwieńſtwo Dekretowi uczynili, a pozwani o tę Kontrawencyą nie ſtanęli do prawa, nie mogła ſię na nich nie zapiſywać wina oſobiſtey infamii, według warunku Dekretu immediate cytowanego.

Toż dopiero wolność objęcia Dobr za wſkazy *captato tempore &c.* że ſię w Dekrecie zadyktowały ſłuſznie, *te ſą przyczyny:* Pierwſza że Statut w Art. 42. Roz: 4. o wſzelaką rzecz ſądzoną rok zawity za pierwſzym Pozwem determinuje. A za nieſtaniem ſtrony pozwaney, na upad ją w rzeczy przeznacza, i wwiązanie ſtronie powodowey dać nakazuje. *Druga* że Konſtytucya Coæquationis 1764. Dekreta oczewiſte Trblſkie, porównały co do mocy Exekucyi z Dekretami ultimæ inſtantiæ Kontumacyinemi, zatym Dekret Trblſki Kontumacyiny Ru 1785. po Dekrecie uprzedzającym oczowiſtym, jako był więcey jeſzcze niż ultymarny, tak przyzwoicie w nim wyrażała ſię na zyſk ſtrony konwinkujący wolność objęcia Dobr *captato tempore &c.*

Nie osłabia to naymniey Dekretu wzmiankowanego, że się w nim prócz lukrow pierwszych znayduje nad to *wolność użycie pomocy Woyskowey*, ten zysk bowiem przydany jest przez Konst: 1784. do każdego Dekretu ultimæ instantiæ, w którym się dawniey zapisywały, te słowa: *Mota Nobilitate*, tak uczą słowa Konst: titulo Warunek dla W. X. Litt: „ *A Trybunały i Subsellia W. X. Litt: w Kondemnatach i Dekretach nie będą dokładać tego terminu mota nobilitate, jako-też Urzędnik i strony do Exekucyi niestannych i Oczewistych Dekretow nie będą powinni sprowadzać kupy żadnych Ludzi, i onych używać.*

Otoż że według dawnieyszego Prawa to jest Konst: 1764. za każdym Dekretem Kontumacyinym ultimæ instantiæ podanie Dòbr następowało *xorti manu mota nobilitate*, a Konst: poślednieysza 1784. in Locum *movendæ nobilitatis* kazała udawać się po pomoc Woyskową; dla tego więc i zysk w kondemnacie do użycia pomocy Woyskowey i samo też użycie zupełnie są prawne.

§.

Do pierwszego rozumienia JX. Opata jest podobne drugie alias tak mylne jak pierwsze, że WJP. Szczepanowski Sędzia Grodzki Brzeski po dwòch odprawionych tentacyach nie mògł jakoby trzeci raz acsi z pomocą Woyskową na Tradycyą zieżdżać, a W. Niemcewicz przez tę Tradycyą Dóbr obeymować.

Wyższe albowiem usprawiedliwienie Dekretu, że on był ultymarny i że w nim przyzwoicie była zapisana *wolność użycia pomocy Woyskowey*, odpowiada tey JX. Opata opinii, i całkiem ią znosi.

Pomoc Woyskowa niezapisuie się w innych Dekretach tylko w ultymarnych, tak naucza Konst: 1768. titulo exekucya Dekretow fol: 247. jako też druga y nayposledniey sza 1784. titulo warunek dla W. X. Litt: w te słowa: *Obywatele za przewiedzioną stopniami Prawa do ostatniego stopnia w Sądach Kraiowych konwikcyą albo za Dekretem oczewistym Trybunalskim czy też innego Sądu ultimæ instantiæ &c. zyskiwać powinni pomoc Woyskową, więc za takowemi konwikcyami &c. Gdy Sędzia tradycyi nie będzie mógł dopełnić dla oppozycyi strony konwinkowaney, tedy za oświadczeniem tegoż Urzędnika w aktach &c. y za rekwizycyą, Departament Woyskowy pomocy Woyskowey pod żadnym pretextem odmòwić nie będzie mògł &c.*

Gdy zatym ta Konstytucya naucza, że w ten czas Urzędnik ma udawać się po pomoc Woyskową gdy dla oppozycyi niemoże Dóbr tradować, więc naturalnie wolne, y należne były tentacye na doświadczenie utrum bendzie oppozycya. Aże za Dekretem ultymarnym wolno nie tylko trzy, lecz tyle razy tentować pòki Dobra obięte nie będą, informuią dwie Konstytucye.

Pierwsza 1726. in verba: *A inquantumby kto za czwartym Dekretem bronił Executionem, tedy Jure vincens adhibita forti etiam manu Urzędownie toties quoties może Jnequitare do Dobr piątego iuż nie potrzebuiąc Dekretu, ale zatymże samym czwartym, luboby a Jure Victo był nie dopuszczony z Urzędem, wolno mu drugi, trzeci i 4ty raz tentare póki ad Possessionem nie przyidzie.*

Druga Konst: 1764. w słowach „ *Dobra onych przez Urząd adlibitum użyty quovis tempore captato non attenta ulteriori resistentia, neq; attenta defensione per partem convincentem fortiter obeymować wolno będzie.*

Wolne więc były dwie tentacye, a po nich trzecia przy pomocy Woyskowey, iako za Dekretem ultymarnym tradycya, lecz niewolna z tey, i każdey miary pokazuie się JXXży Cystersow przeciwko temu Dekretowi reprezentacya.

§. Trze-

§.

Trzecie na koniec od dwóch pierwszych nie odstempne, czyli znowu myl ne maią rozumienie XXża Cysterfi, że za Dekretem ultymarnym zła nastąpiła w Olizarowym Stawie, ztąd iakoby tradycya, że pretensya W. Niemcewicza stosowała się do XXży Cystersow Wisztyckich, Tradycya zaś poszła do Dobr XX. Cystersow Olizarostawskich.

*Na które tak się odpowiada:*

Sprawa JOO. XX. Czartoryskich Gener: Ziem Podolskich, pokazuie iż w Olizarowym Stawie nie iest ustanowiony Konwent inny, tylko sam Olizarowy Staw oddany iest Konwentowi Wisztyckiemu, pod tym obowiązkiem, ażeby XXża nie zkąd inąd, tylko z Wisztyc tam byli zsyłani, y żeby tam nie inna Zwierzchność dysponowała, tylko Wisztycka, *świadczy to nayoczewiściey Fundusz Komorowskiego datty 1704. 8bra 15.*

Tey prawdy znowu naylepszym bydź powinien świadkiem sam W. JX. Opat, bo dowieść nie może, żeby w Olizarowym Stawie był drugi Opat, lub Przełożony, albo żeby Folwark Olizarowy Staw nie pod legał Konwentowi Wisztyckiemu.

Nie stało się więc bezprawnie, że do Dobr Konwentowi Wisztyckiemu należnych poszła Tradycya, a wreszcie ieśli to iaką rozumie krzywdę niechay W. JX. Opat imieniem Konwentu Olizarostawskiego, którego iest Opatem pozywa siebie do ewikcyi qua Opata znowu Wisztyc: tandem niechay, kiedy chce sam na sobie wygrywa Ewikcyą.

Jest Prawo w Statucie Litewskim idque w Artyk: 98. Rozdz: 4. że gdyby Dobr leżących y Ruchomych na satysfakcyą czyiey pretensyi nie stało, w ten czas sama osoba exekucyi podlega, zatym W. JX. Opat ieśli chce udać, że Konwent Wisztycki nie ma czym satysfakcyi uczynić, niechay okupuiąc winę Opata Wisztyckiego i iego uwalniaiąc od Rygoru Prawa płaci dochodami Olizarostawskiemi, bo w tę samą kieszeń iedne i drugie zsypuie intraty, z iednego tylko tytułu, że będąc Opatem Wisztyckim iest razem y Opatem Olizaro-Stawskim.

Po przełożeniu zatym iaka iest Sprawa? i po rozwiązaniu niektórych J. XX. Cystersow zarzutow, nie pozostaie Wżnemu Niemcewiczowi, tylko proźby do Trblu swe oddać, *które są takie:*

*1mo:* Nakazania satysfakcyi Dekretowi Trybunalskiemu oczewistemu w porządku zapłacenia summy 866. złch gr: 20. wespoł z Procentem od daty uchybionego terminu.

*2do:* Za kontrawencyą temuż Dekretowi oczewistemu, gdy W. JX. Opat wieży siedzieć niechce, sądzenia 1,000. Kop za wieżę wedle Konst: 1766. a przytym sto Kop zawsze do wieży pro contraventione dokładaiących się scilicet złch Pols: 2,750.

*3tio:* Za niedopuszczenie tradycyi w dwoch tentacyach, za Dekretem kontumacyinym sądzenia *item* pen kontrawencyinych dwojakich według Konstytucyi 1764. to iest 2200. kop czyli 5,500. złtch stronie, a 200. kop seu złtch 500. Sądowi.

*4to:* Ze XXża Cysterfi do procederu y expensow tak uporną z siebie dali przyczynę, a te expensa poniosły się znaczne, o wskazanie przeto pro ratione expensow naymniey złt: Pol: 6000.

*5to:* Nim zaś XXża Cysterfi te wszystkie summy popłacą warowania Possessyi przez tradycyą obiętey, aże teraz większa niż wskazowa wypadać będzie summa, w proporcyą więc przewyższaiącey o pozwolenie inekwitacyi do dalszych Dóbr JXX. Cystersow.

*Y oto Pozew się składa.*